

TŠELLO PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

ÜLDOSA

Sobivaim vanus tšellomängu alustamiseks on 5-10 aastasel. Põhipilli tund toimub 2 korda nädalas. Tunni kestvus 45 min. Õppeaastal on 70 tundi.

Esimesel õppeaastal esinevad õpilased III trimestril.

Alates I-VI klassini on õpilastel kaks akadeemilist kontserti ja üks üleminekueksam.

VII klassis valmistatakse ette lõpueksami kava terve õppeaasta jooksul.

Märtsi- ja aprillikuus toimuvad IV ja VII klasside lõpueksamikava läbimängimised.

Septembrikuus esitavad V, VI ja VII klassi õpilased iseseisvalt ettevalmistatud pala.

Iga õppeaastal toimub oktoobrikuus I–VII klassi õpilaste etüüdide konkurss, kus esitatakse 1 etüüd.

Tehnilistel arvestustel esitatakse järgmisi nõudeid:

Alatest III klassist mängitakse II trimestris heliredelit. Heliredel on arvestuslik.

Nii esinemise eest kontsertidel kui ka arvestustel pannakse õpilastele hinded ja need hinded kantakse tunnistusele.

Peale VIII õppeaastat rakendatakse lisaõpet neile, kes soovivad jätkata muusikaharidust andvates kõrgemates õppeasutustes. Septembrikuus esitavad lisaõppe õpilased iseseisvalt ettevalmistatud pala. Tehniline arvestus toimub II trimestril, kus esitatakse heliredel ja etüüd.

I ÕPETUSE EESMÄRK

Anda õpilasele õiged tšellomängu teadmised ning oskused, arendades individuaalset meisterlikkust instrumendil solistina esinemiseks ning ansamblimängu partnerina. Valmistada võimekamad õpilased ette võimalikuks edasiõppimiseks professionaalset muusikaharidust andvas õppeasutuses vastaval erialal.

Üldnõuded:

- muusikakooli lõpetamise ajaks peaks õpilasel olema ülevaade tema poolt õpitava pilli tehnikast ja võimalustest;
- õpilane peaks suutma kujundada muusikalist mõtet ja kontrollida enda poolt ettekantava vastavust kujutlusele (kuulmise arendamine, tähelepanu koondamine);
- õpilane peaks suutma otse noodist mängida lihtsama raskusastmega nooditeksti;
- õpilane peaks suutma kogu pillil vabalt liikuda ja tundma põhilisi strikke (*detache*, *martele*, *spiccato*, *sautille* ja kombineeritud variandid *legatodega*);
- õpilane peaks üldjoontes teoreetiliselt teadma, millised on põhinõuded koolilises vallas (istumise, pillihoiu ja käte liikumise osas);
- tähtsusetuks ei saa pidada ka muusikaajaloo tundmist, orkestripraktikat ja kontsertide külastamist;

II ÕPPEAINETE LOETELU

Õppeaine	Põhiõpe								Lisaõpe*	
	I õ/a.	II õ/a.	III õ/a.	IV õ/a.	V õ/a.	VI õ/a.	VII õ/a.	VIII õ/a.	I õ/a.	II õ/a.
	noorem aste					vanem aste				
Põhiained										
Põhipill	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1-2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Teooria	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Muusikalugu	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-
Koor	1	2	2	2	2	2	2	2	-	-
Lisaained*										
Lisapill*	-	-	-	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	1	1
Ansambel*	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1
Saateklass*	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
Noodilugemine*	-	-	-	-	-	0,5	0,5	0,5	-	-
Vokaal*	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Rühmalisaaine*	-	-	-	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4	2-4
Arvutimuusika*	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1

1. Numbrid tabelis tähistavad tundide arvu nädalas, tundide pikkuseks on 22-45 minutit.
2. Põhipill, lisapill, noodilugemine, vokaal, arvutimuusika, saateklass on individuaaltunnid.
3. Solfedžo, teooria, muusikalugu, koor ja koosmäng on rühmatunnid.
Solfedžo ja teooria rühmade suurus 6 –10 õpilast, muusikaloo rühmade suurus kuni 13 õpilast, koori rühmade suurus on 10-15 õpilast.
4. Lisaained määratakse õpilastele, kes tulevad hästi toime põhiainetega, arvestades õpilase võimekust, soovi ja kooli võimalusi.
5. Lisapilli tund määratakse alates IV õppeaastast. Lisapilliks võib valida klaverit, akordioni, puhkpille, basskitarri, soolokitarr, trumme ja süntesaatorit.
Ansambli ja orkestri tunnid määratakse alates IV õppeaastast.
Vokaalitunni võib määrata alates I õppeaastast. Vokaalitund määratakse väga heade vokaali annetega lastele, pidades silmas nende aktiivset laulukonkurssidest osavõttu tulevikus.
Noodilugemise tund määratakse igale õpilasele alates VI õppeaastast.
Saateklassi tund määratakse alates VIII õppeaastast, tublimatele õpilastele võib määrata alates VII õppeaastast.
6. Tärniga märgitud osa õppekavast ja ainete loetelust tähistab seda, mida antakse õpilase soovi ja kooli võimaluste korral.

III TŠELLO AINEKAVA

ÕPPESISU

PÕHIÕPE

NOOREMA ASTME AINEKAVA

I õppeaasta (Ia klass)

Esimene tutvus pilli ja poognaga. Mänguasend: istumine, pillihoid, poognahoid. Nelja keele häälestus, vastavate nootide asupaik noodijoonel. Väikesed harjutused lahtisel keelel paari sõrmega. Poogna liikumine, poognajaotus. Kõrva-sõrme seose kujundamine laulmise kaudu. Tutvus *flažolettidega*. Lihtsamate rütmide tundmine ja kasutamine. Õpilane peab tundma štrihhe: *detache, portato, legato*.

Nõuded repertuaarile: 8-10 harjutust ja etüüdi, 8-10 väikest pala, rahvalaulu või lastelaulu.

Tehnilised nõuded: 2-4 heliredelit (1-2 oktaavi piires).

Tasemenäited:

N.Baklanova.	Meloodia
N.Baklanova	Masurka
L.van Beethoven	Koopaorav

Arvestades õpilase vanust ja õppeedukust otsustab õppenõukogu, kas õpilane kordab Ia klassi või läheb üle I klassi.

II õppeaasta (I klass)

Noodid I positsiooni ulatuses (bassivõtmes). Edasine töö asendi ja käte liikumistega. Harjutused pika ja lühikese poognatõmbe kombinatsioonidest. Taktimõõdud 2/4, 4/4, 3/4. Lihtsamad intervallid, nende ehitamine pillil. Õpilane peab tundma štrihhe: *detache, portato, staccato*.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 8 etüüdi, 10 – 12 eri karakteriga pala. Tehnilised nõuded: 4-5 heliredelit (C-duur 2 oktaavi; G-duur 1-2 oktaavi; F-duur 1 oktaav; D-duur 1 oktaav).

Strihhid: eraldi poognaga; 2 ja 4 *legato*, 2 ja 4 *staccato*

Kolmkõlad: eraldi poognaga ja 3 *legato*.

Tasemenäited:

J.B. Lully	Laul
N.Baklanova	Scertso
F.Schubert	Menuett

III õppeaasta (II klass)

Omandatu kinnistamine. Lai seade nii üles- kui allapoole venitusega. Kergemad positsioonivahetused (I-IV). Esimene tutvus *vibraatoga* (vasaku käe vabadus). Ansamblimäng kui üks peamisi kuulmise arendamise printsiipe.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 8-10 etüüdi, 8-10 eriilmelist pala.

Tehnilised nõuded: C-duur, c-moll 2 oktaavi; G-duur, g-moll 2 oktaavi; F-duur 2 oktaavi.

Õpilane peab tundma striihhe: *detache, portato, staccato*

Striikhid: eraldi poognaga; 2 ja 4 *legato*, 2 ja 4 *staccato*

Kolmkõlad: eraldi poognaga ja 3 *legato*.

Tasemenäited:

Dž.Pergolesi Laul

W.A Mozart Kevadelaul

D.Arakišvili Lezginka

IV õppeaasta (III klass)

Järgnevate aastate jooksul on tarvis kinnistada seniõpitut ja laiendada oskusi, kiirendada mõtlemist ja arendada analüüsivõimet.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 8-10 etüüdi, 8-10 pala.

Tehnilised nõuded: C-duur, c-moll 1-2 oktaavi; D-duur, d-moll 1-2 oktaavi

Striikhid: eraldi poognaga; 2, 4, 8 *legato, staccato, martele, detache*

Kolmkõlad: eraldi poognaga; 3, 6 *legato*

Alates III klassist tehniline arvestus III trimestril.

Tasemenäited:

E.Grig Albumist leht

J.S.Bach Laul

P.Tšaikovski Hobusemäng

V õppeaasta (IV klass)

IV õppeaasta lõpuks peaks õpilane suutma vabalt liikuda I-IV positsiooni piires ja olema tutvunud põidlapositsiooniga. Ta peaks tundma kõiki intervale ja oskama nooditeksti intervalli seostada pilli ehitusliku omapäraga, leida ise aplikatuuri. Ta peaks tundma ja oskama kasutada järgmisi striihhe: (pikk ja lühike); *detache* ja *legato* erinevad kombinatsioonid; *martele* (pikk ja lühike).

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 8-10 etüüdi, 8 pala

Tehnilised nõuded: 4-6 heliredelit: G-duur, e-moll 2 oktaavi; F-duur, d-moll 2 oktaavi

Striikhid: eraldi poognaga; 2, 4, 8 *legato, , staccato, martele, detache*

Kolmkõlad: eraldi poognaga; 3, 6 *legato*

Üleminekueksami nõuded:

2 erikarakteriga pala, suurvorm

A.Vivaldi Sonaat e-moll

P.Tšaikovski Hällilaul

N.Kossenko Scherzo

G.Šchlemüller Serenaad

VANEMA ASTME AINEKAVA

Põhinõuded:

Tehnika arendamine. Liikumine pöidlapositsioonis. Topeltnoodid: tertsid, sekstid, oktaavid 2 oktaavi piires. Kunstilised väljendusvahendid: toonikujundus, *vibraato*, aplikaatori valik lähtuvalt muusikalistest vajadustest (aeglastes palades). Striigid: *spiccato*, *sautille*.

VI õppeaasta (V klass)

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 6-10 etüüdi, 7-8 pala, 1 suurvorm.

Tehnilised nõuded: C-duur, c-moll, D-duur, d-moll aplikaatoriga; E-duur, e-moll 2-3 oktaavi kinnise aplikaatoriga

Topeltnoodid. Tertsid, sekstid, oktaavid (kettstriigiga).

Striigid: eraldi poognaga; 2, 4, 8, 16 *legato*, *staccato*, *martele*, *detache*

Kolmkõlad: eraldi poognaga; 3, 6, 9 *legato*

6-8 heliredelit (vähemalt üks topeltnootidega)

Tasemenäited:

C..Saent-Saens Luik

Dž.Pergolesi Laul

P.Tšaikovski Mazurka

VII õppeaasta (VI klass)

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 5-7 etüüdi, 5-7 pala, 1 suurvorm.

Tehnilised nõuded: heliredelid: C-duur, c-moll, D-duur, d-moll, E-duur, e-moll,

F-duur, f-moll 3 oktaavi kinnise aplikaatoriga.

Topeltnoodid: tertsid, sekstid, oktaavid (kettstriigiga).

Striigid: eraldi poognaga; 2, 4, 8, 16 *legato*, *staccato*, *martele*, *detache*

Kolmkõlad: eraldi poognaga; 3, 6, 9 *legato*

4-6 suurema märkide arvuga heliredelit.

Tasemenäited:

M.Glinka Teekonna laul

F.Schubert Humoresk

Goltermann Kontsert nr. 4 I osa

VIII õppeaasta (VII klass)

Õpitu kinnistamine. Kunstiliste väljendusvahendite ja analüüsivõime arendamine. Osavõtt ansamblitest, orkestritest. Lehest lugemise oskus. Orienteerumine suurema märkide arvuga helistikas.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 5-7 etüüdi, 5-7 pala, 1 suurvorm.

Tehnilised nõuded: heliredelid: F-duur, f-moll, B-duur, E-duur, g-moll 3 oktaavi.

Striigid: 2, 4, 8, 16, 32 *legato*, *staccato*, *martele*, *detache*

Kolmkõlad: 3, 6, 9, 12 *legato*.

Topeltnoodid: tertsid, sekstid, oktaavid.

2 *legato* 2 oktaavi.

VII klassis tehniline arvestus II trimestril.

Lõpueksam nõuded:

2 pala, etüüd, suurvorm
S.Rahmaninov Vokaalis
F.Chopin Mazurka
Goltermann Kontsert nr 4 III osa

LISAÕPE

I õppeaasta

Õpitu kinnistamine. Eesmärgiks on mängida kogu repertuaari musikaalselt ja tehniliselt ladusalt.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 5-7 etüüdi, 5-7 pala, 1 suurvorm.

Arvestus II ja III trimestril.

Tehnilised nõuded: vt. VII klassi tehnilised nõuded. Heliredelid: B-duur 3 oktaavi, T5/3, T6, T6/4, g - moll. Ees-duur 3-oktaavi D7 3,6 legato, c-moll. A-duur 3 oktaavi, fis-moll, E-duur 3 oktaavi, cis - moll. Štrihhid: *detache*, *spiccato*, *sotie*, *staccato* 32, *legato* 32, *rikochet*. Etüüdid: B. Romberg, A. Nelk, L. Mazderovski, S. Kaljanov.

Tasemenäited:

J. S. Bach Arioso fimole
R. Schumann Unistus
M. Glinka Teelaul
P. Tšaikovski Barkarola
P. Tšaikovski Noktüürn
A. Popper Kontsert g - moll

II õppeaasta

Õpitu kinnistamine. Eesmärgiks on mängida kogu repertuaari musikaalselt ja tehniliselt ladusalt.

Nõuded repertuaarile: õppeaasta jooksul kohustuslik õppida 5-7 etüüdi, 5-7 pala, 1 suurvorm.

Tehnilised nõuded: vt. VII klassi tehnilisi nõudeid.

Tasemenäited:

Tš. Kui Idalaul
S. Rahmaninov Vokaalis
P. Tšaikovski Sõnadeta laul
P. Tšaikovski Kurb laul
D. Goenss Skertso
G. Goltermann Kontsert No 3 h - moll

HINDELISED ESINEMISED

PÕHIÕPE

Ia klass - III trimester – eksam: 2-3 eriilmelist pala

I klass - I trimester – etüüd, pala
II trimester -
III trimester – eksam: 2 eriilmelist pala

II klass - I trimester – etüüd, pala
II trimester – 1 pala
III trimester – eksam: 2 eriilmelist pala

III klass -	I trimester – etüüd, pala II trimester – 1 pala III trimester – eksam: 2 eriilmelist pala
IV klass -	I trimester - etüüd, pala II trimester – pala III trimester – eksamikava läbimängimine eksam: 1 pala, suurvorm (I või II ja III osa), etüüd või tehniline pala
V klass -	I trimester – etüüd, pala II trimester – 1 pala III trimester– eksam: pala ja suurvorm
VI klass -	I trimester – etüüd, pala II trimester – 1 pala III trimester– eksam: pala ja suurvorm
VII klass -	I trimester – etüüd, pala III trimester – lõpueksamikava läbimängimine lõpueksam: 1. suurvorm (I või II ja III osa) 2. pala 3. etüüd või tehniline pala

LISAÕPE

I õppeaasta -	I trimester - 1 pala, 1 etüüd, 1 iseseisev pala III trimester - 1 klassikaline pala ,suurvorm, etüüd või tehniline pala
II õppeaasta -	I trimester - 1 pala, 1 etüüd, 1 iseseisev pala III trimester - 1 klassikaline pala ,suurvorm, etüüd või tehniline pala